

Moja Ljubljana, moja misija.

NA POTI DO

OGLJIČNE NEVTRALNOSTI 2030.

**PRIHODNOST JAVNEGA PREVOZA • KLJUČNA DEJSTVA O ODPADKIH •
VARUH 40.000 DREVES • NAŠI ODTISI ZA ZELENE SPREMEMBE**

Mestna občina
Ljubljana

Javni holding Ljubljana
Energetika Ljubljana - Voda Snaga - LPP

skupina
Javni holding Ljubljana

VODOVOD
KANALIZACIJA
SNAGA
skupina
Javni holding Ljubljana

skupina
Javni holding Ljubljana

JAVNO PODJETJE
LJUBLJANSKA
PARKIRIŠČA
IN TRŽNICE

ŽALE

Smo na pravi poti!

ŽUPAN **ZORAN JANKOVIĆ**

Zoran Janković, župan

V Ljubljani smo pred skoraj dvema desetletjema stopili na pot trajnostnega razvoja mesta, v katerem se prepletata urbano življenje in skrb za naravo. Postavili smo si visoke cilje, v okviru katerih je bila skrb za kakovost življenja vseh prebivalcev Ljubljane vedno na prvem mestu.

Do danes smo prehodili dolgo pot, **izvedli več kot 2.500 projektov** in številne druge aktivnosti, s katerimi smo uresničili večino zastavljenih ciljev. Hkrati smo si zastavljali nove, še bolj ambiciozne.

Prva velika prelomnica na naši trajnostni poti je bilo leto 2016, ko smo nosili naziv **Zelena prestolnica Evrope**, pet let kasneje smo zasedli tudi prvo mesto med vsemi mesti, ki so do tedaj nosila ta naziv. Vsako priznanje nam pomeni veliko čast, hkrati pa tudi obveznost, da na naši poti zavzeto vztrajamo.

Ponosni smo na zmeraj večjo mednarodno prepoznavnost z uvrstitvijo v **Misljio 100 podnebno nevtralnih in pametnih mest do leta 2030**. S strani Evropske komisije izbrana mesta smo se zavezala, da bomo na tej poti zgled vsem ostalim mestom. Posledice podnebnih sprememb že čutimo, zato je naša odgovornost,

da s pogumno in jasno zastavljenimi cilji, z inovativnimi pristopi, uvajanjem novih tehnologij, pa tudi s spremembami vsakodnevnih navad, dosežemo ogljično nevtralnost in tako zagotovimo kakovostne pogoje tudi za generacije, ki prihajajo.

Zavedamo se, da lahko ta cilj dosežemo le skupaj in da je na tej poti pomemben prav vsak izmed nas. Poleg velikih trajnostnih infrastrukturnih projektov so ravno tako pomembni tudi manjši, s katerimi izboljšujemo kakovost življenja in ki lahko prinesejo celo večje spremembe, kot si predstavljamo.

Na Mestni občini Ljubljana smo v okviru Misije 100 pripravili podnebno pogodbo, ki jo je doslej podpisalo že več kot 70 podpisnikov, med katerimi so podjetja, nevladne organizacije in različne druge institucije, pa tudi posamezniki, ki jim je mar za našo skupno prihodnost.

Vabim vas, da si na naslednjih straneh ogledate izbrane projekte na naši poti k ogljični nevtralnosti. Vesel bom, če se nam boste na tej poti pridružili tudi vi. Tako bomo še naprej soustvarjali solidarno, strpno in tovariško mesto, v katerem različni živimo v sožitju in gradimo mesto po meri ljudi, zame najlepše na svetu.

Kar delate za trajnost, šteje!

Ali že prispevate k trajnostnemu razvoju in podnebnim ukrepom?
Delite svojo uspešno prakso in pokažite, kako ste s tem izboljšali naše mesto.

Poskenirajte za več informacij in se prijavite

KOLOFON

Moja Ljubljana, moja misija

Izdajateljica: **Mestna občina Ljubljana**

Idejna in vsebinska zasnova: **Karmen Žirovnik**

Sodelujoče: **Doris Kukovičič, Nataša Jazbinšek Seršen, Nuša Krajnc**

Model na fotografijah: **Rebecca Gliha. Oblačila so v lasti modela, saj spodbujamo trajnostno potrošnjo.**

Fotografije modela na naslovnici in v notranjosti: **Tjaša Barbo**

Oblikovanje: **Pristop**

Lektoriranje: **Matej Arh**

Tisk: **Page5**

Naklada: **135.000**

Leto izdaje: **oktober 2025**

Brezplačna številka

Ljubljana bo čez 15 let energetska in prehransko skoraj samozadostna

INTERVJU: **NATAŠA JAZBINŠEK SERŠEN**

Avtor: Primož Korošec

Nataša Jazbinšek Seršen,
vodja Oddelka za varstvo okolja

Ljubljana je danes prepoznana kot eno najbolj zelenih evropskih mest, za kar gre zasluga tudi ekipi Oddelka za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana pod vodstvom Nataše Jazbinšek Seršen. Z njo smo se pogovarjali o dosežkih na področju trajnostnega razvoja, izzivih podnebnih sprememb in viziji Ljubljane v prihodnjih letih.

Ljubljana je v zadnjih letih prejela več priznanj za trajnostni razvoj. Kako bi opisali trenutno stanje našega mesta z vidika okoljske trajnosti?

V skoraj dveh desetletjih smo izvedli več kot 2500 različnih projektov, ki so omogočili, da je

Ljubljana prepoznana kot čisto, zeleno in varno mesto z visoko kakovostjo življenja. Imamo zdravo, naravno pitno vodo, oskrbujemo se z lokalno pridelano hrano, v samem središču mesta najdemo številne živalske in rastlinske vrste, nekatere so po svetu že izumrle ali so na seznamu ogroženih vrst. Seveda pa nas čakajo številni novi izzivi, zlasti podnebne spremembe in prilagajanje na njih, ki zahtevajo vso našo pozornost.

Ljubljana čez 15 let — kakšno jo vidite vi?

Vidim jo kot živahno mesto kolesarjev in pešcev, z odlično delujočim javnim prometom, tudi rečnim. Številne strehe in fasade bodo ozelenjene, na njih bodo čebelji panji in visoke grede z zelenjavo in rastlinami. Sami bomo poskrbeli za odpadke, s termično obdelavo preostanka odpadkov bomo pridobivali energijo.

Ljubljana se je uvrstila v skupino 100 mest, ki so se zavezala, da bodo do leta 2030 dosegla ogljično nevtralnost. Kaj to, da nas je Evropska komisija uvrstila v to skupino, pomeni za Ljubljano?

To je priznanje za dosedanje delo na področju trajnostnega razvoja, hkrati pa obveznost doseči izjemno ambiciozen cilj razogličanja mesta. Z uvrstitvijo Ljubljane v Misijo 100 nam je bilo zaupano poslanstvo biti gonilno mesto in vzor ter spodbuda drugim evropskim mestom, da sledijo cilju »Evropa prvi podnebno nevtralni kontinent«.

“Mesto bo energetska in prehranska skoraj samozadostna in prilagodljivo na pojave, ki jih prinašajo podnebne spremembe.”

Kaj pravzaprav pomeni, da je mesto ogljično nevtralno?

Ogljična nevtralnost pomeni, da za vsak izpust CO₂ poskrbimo, da se enaka količina odstrani iz ozračja — z naravnimi procesi ali tehnološkimi rešitvami. Na ta način ostaja naš vpliv na podnebje nevtralen.

V okviru projekta ste vzpostavili Info točko Misija 100 kot stičišče dogodkov, razstav in pogovorov. Kako jo meščanke in meščani sprejemajo? Kakšen je obisk in odziv javnosti?

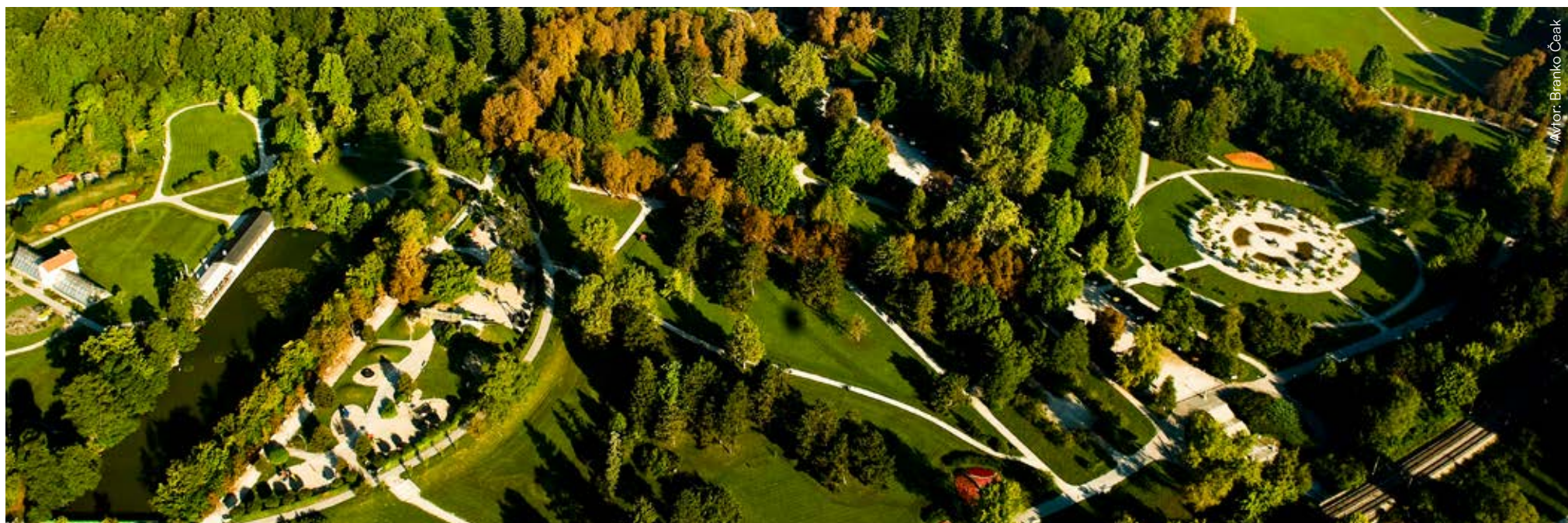
Doseči podnebno nevtralnost mesta je možno zgolj s skupnimi prizadevanji vseh, ki delujemo v mestu, v njem živimo in ga soustvarjamo. Zato smo vzpostavili Info točko Misija 100, kjer izmenjujemo izkušnje, delimo dobre prakse, inovativne rešitve, posamezniki lahko pridobijo številne koristne nasvete. Odličen obisk dokazuje, da je bila odločitev za tak prostor prava.

Akcijski načrt razogličanja mesta temelji na različnih področjih, ki so med seboj prepletena. Je mogoče doseči razogličanje do leta 2030?

Ni tako pomembno, ali je cilj dosegljiv do leta 2030, ključno je to, da smo pokazali pot, kako ga bomo dosegli. Na proces razogličanja bodo vplivale tudi nove tehnologije in inovativne rešitve, ki šele nastajajo. Prav tako velik del emisij prihaja iz področij, kjer mesto nima neposrednega vpliva, denimo tranzitnega prometa. Sicer pa so največji izzivi povezani z energetiko in mobilnostjo.

Kako ocenjujete okoljsko ozaveščenost, smo dovolj seznanjeni s tem, kaj pomenijo podnebne spremembe in podobno?

Nedavne poplave, vročinski valovi in drugi dogodki v neposredni bližini so nas ozavestili in opozorili na podnebne spremembe, pred katerimi si ne moremo več zatiskati oči. Seveda pa je še vedno veliko nejasnosti, tudi skepticizma. Včasih zaznavam bojazen, da pomeni prilagajanje na podnebne spremembe odreči se udobju, ki ga živimo danes. Menim, da to ne drži, to udobje bomo živeli na drugačen, celo bolj kakovosten način.

Avtor: Branko Ček

Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Avtor: Tjaša Barbo

Regijski center za ravnanje z odpadki Ljubljana (RCERO Ljubljana) je eden najsodobnejših objektov v Evropi, kjer obdelujemo odpadke približno 760.000 prebivalcev in prebivalcev.

Ključna dejstva o odpadkih

RAVNAJMO ODGOVORNO

Vsak od nas vsak dan ustvari odpadke — a ti niso nujno breme. Če z njimi ravnamo odgovorno, postanejo nov izdelek, nova surovina ali vir energije. Ljubljana je s 70 % ločeno zbranih komunalnih odpadkov v evropskem vrhu. Da bo tako tudi v prihodnje, moramo vsi prispevati svoj del — od skrbnega ločevanja doma do odgovorne oddaje nevarnih odpadkov, kot so npr. odpadne baterije, pa vse do zmanjševanja količine odpadkov že pri samem viru.

Zakaj je ločevanje pomembno?

V Ljubljani smo leta 2023 ločeno zbrali že **70 % vseh komunalnih odpadkov**. Naš Regijski center za ravnanje z odpadki (RCERO Ljubljana), ki ga upravlja javno podjetje Voka

Snaga, je eden **najsodobnejših v Evropi**. Iz mešanih odpadkov izločajo še uporabne surovine, iz bioloških odpadkov pa pridobivajo kompost, elektriko in toploto.

Pravilno ločevanje omogoča recikliranje materialov, zmanjšuje količino odloženih odpadkov (na odlagališču pristane manj kot 20 %) in prispeva k čistejšemu okolju.

V Ljubljani prek zabojnikov, ekoloških otokov, zbirnih centrov in premične zbiralnice zberemo **več kot 150.000 ton odpadkov na leto**, med katerimi je več kot 30 različnih vrst odpadkov.

V RCERO Ljubljana predelajo več kot **130.000 ton** surovin za recikliranje ter pridobijo **7,5 milijona m³ bioplina, 14.000 MWh**

elektrike in 16.000 MWh toplote.

Kosovni odpadki vedno predstavljajo velik del, letno jih prevzamejo okoli **14.000 ton**.

Opadne baterije so posebej problematične — napačno odložene lahko povzročijo požare. Zato jih nikoli ne odlagamo v zabojnike za gospodinjske odpadke.

Vsak od nas lahko prispeva k čistejši Ljubljani. Manj odpadkov, več ponovne uporabe in recikliranja — to je naša skupna pot v trajnostno prihodnost. Skupaj lahko dosežemo, da bo Ljubljana še naprej zgled trajnostnega mesta v Evropi.

PET DEJSTEV O ODPADKIH

1 LETA 2023 SMO LOČENO ZBRALI **70 % ODPADKOV**.

2 LETNO ZBEREMO **150.000 TON** ODPADKOV.

3 V RCERO NASTANE **7,5 MIO m³ BIOPLINA, 14.000 MWh ELEKTRIKE IN 16.000 MWh TOPLOTE**.

4 VSAKO LETO PREDELAMO **14.000 TON** KOSOVNIH ODPADKOV.

5 NAPAČNO ODLOŽENE BATERIJE LAHKO POVZROČIJO **POŽAR**.

KAKO LAHKO PRISPEVA VSAK OD NAS?

LOČUJMO SKRBN

Steklo, papir, embalažo, biološke odpadke in ostalo vedno odlagajmo v **ustrezne zabojnike**. Ne nasedajmo mitu, da se vse meče skupaj — ločeno zbrani odpadki se reciklirajo.

BATERIJE IN NEVARNI ODPADKI

Baterije oddajmo v **trgovine, zbirne centre ali premično zbiralnico**. Poškodovane hranimo v pesku ali posebni vrečki. Kemikalij, barv in zdravil nikoli ne mečimo v navadne zabojnike.

KOSOVNI ODPADKI

Vedno jih oddajmo v **zbirnih centrih Voke Snage**. Ne odlagajmo jih ob zabojnike ali v naravo.

MANJ ODPADKOV ŽE PRI VIRU

Kupujmo **lokalno in sezonsko hrano**, zmanjšajmo uporabo plastike, prinesimo svoje vrečke in stekleničke.

PREMISLIMO PRED NAKUPOM

Kar imamo, **popravimo, izmenjajmo** ali **kupimo iz druge roke**.

HRANO PORABIMO DO KONCA

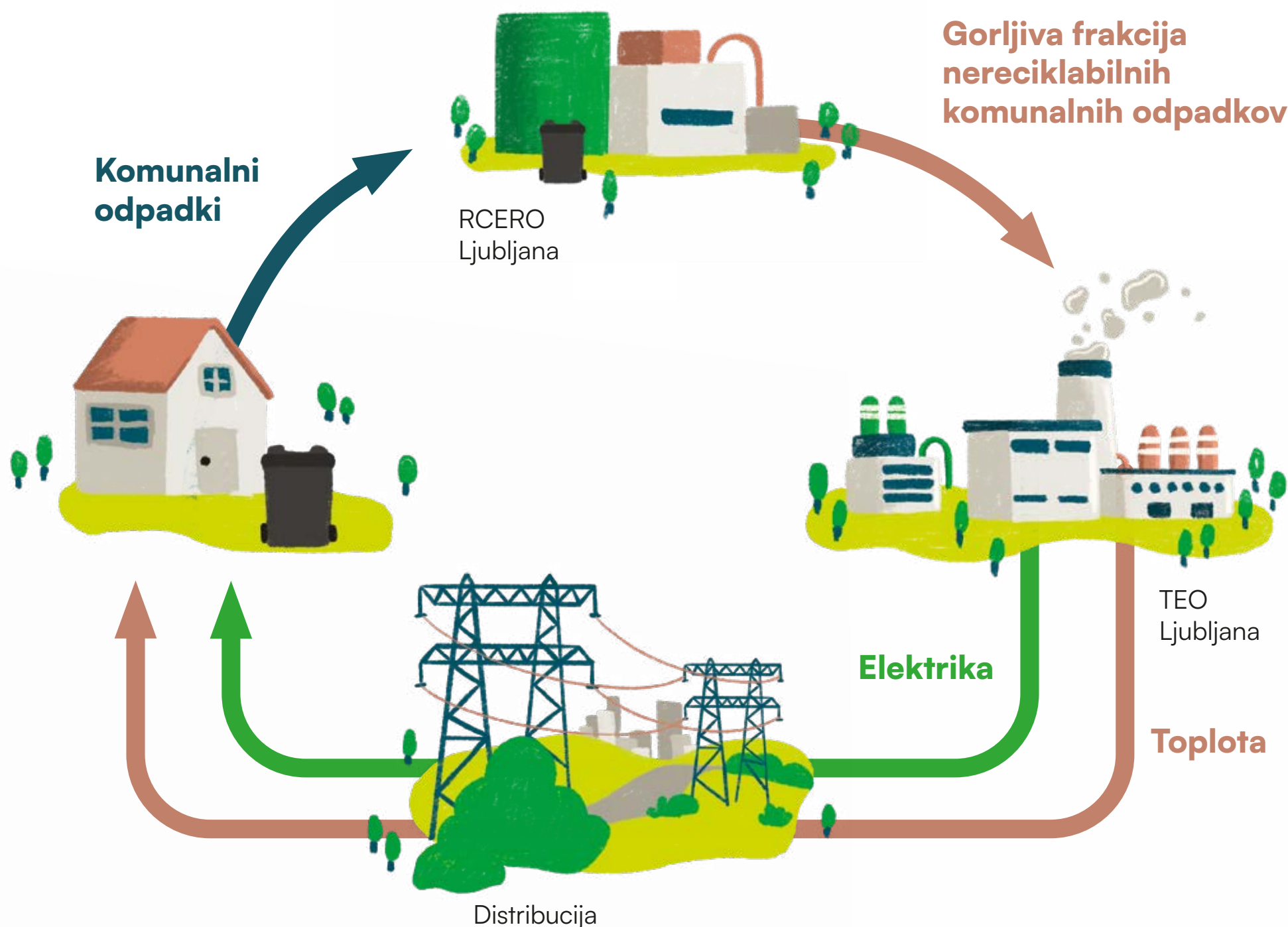
Ostanke spremenimo v **nov obrok**.

Vsi ustvarjamo odpadke

TOPLOTA IN ELEKTRIKA IZ ODPADKOV — TEO LJUBLJANA

Naši odpadki so naša odgovornost. Naša odgovornost se ne konča s tem, ko odpadek odložimo v pravi zabojnik. Naša odgovornost se konča tam, kjer končajo tudi naši odpadki. Danes del komunalnih odpadkov, ki jih ne moremo več reciklirati ali drugače snovno izrabiti, konča tudi več kot 1000 km stran. Energijska izraba nerekiclabilnega dela komunalnih odpadkov je zato gospodarno in okoljsko najprimernejša rešitev. Tudi za Ljubljano.

Dvajset tovornjakov dnevno pelje gorljive frakcije odpadkov stran — vse do severa Nemčije in celo južne Grčije, kjer jih spremenijo v toploto in elektriko za lastne potrebe.

Vsako leto izvozimo za 10 Eifflovih stolpov odpadkov

Iz Ljubljane vsako leto izvozimo okoli 100.000 ton nerekiclabilnih odpadkov. To so odpadki, ki jih ne moremo več reciklirati ali drugače snovno izrabiti. So le še gorljive frakcije odpadkov z ustrezno kurilno vrednostjo, zaradi katere jih je mogoče pretvoriti v toploto in elektriko. Ker v Sloveniji ni dovolj sežigalnic, jih odvažamo v tuje objekte, za kar na leto plačamo preko 20 mio EUR.

Naši odpadki, naša energija

V Ljubljani načrtujemo zgraditi najsodobnejši objekt za energijsko izrabo odpadkov - TEO Ljubljana, v katerem bomo uporabili najboljšo tehnologijo in upoštevali najstrožja merila za varovanje zdravja ljudi in okolja.

Energijska izraba odpadkov je v Sloveniji obvezna državna gospodarska javna služba. Skladno z uredbo, ki ureja to področje, je trenutno objavljen razpis za podelitev koncesij, na katerega se nameravamo prijaviti.

Izključno domače gorivo

V TEO Ljubljana bomo uporabili izključno domače gorljive frakcije iz komunalnih odpadkov, ki jih bomo pretvorili v toploto in elektriko.

S to energijo bomo lahko oskrbeli več kot 20.000 gospodinjstev.

“Kako bi ravnali s svojimi odpadki, če bi vsak vaš odpadek s sabo nosil tudi vaše ime?”

Gorljive frakcije niso samo odpadki — iz njih bi lahko tudi **Ljubljančanke in Ljubljančani pridobili toploto in elektriko**. Danes se z njimi ogrevajo drugi.

Lokacija ob RCERO Ljubljana

Končna lokacija še ni izbrana. Kot najprimernejša pa se izkazuje lokacija ob RCERO Ljubljana, saj bi tako TEO Ljubljana stal v neposredni bližini “zalogovnika goriva”. S tem bi se optimizirala logistika transporta goriva, obenem pa bi se zmanjšali tudi izpusti, povezani s prometno obremenitvijo.

VEČ O TEO LJUBLJANA NA:

Varuh 40.000 dreves v Ljubljani

INTERVJU: NEJC PRAZNIK

Avtor: Jani Ugrin za glasilo Ljubljana

Nejc Praznik, arborist v javnem podjetju Voka Snaga

Nejc Praznik je ljubljanski arborist, kar pomeni, da je negovalec dreves. Pozna njihove značilnosti, ve, kako ravnati z njimi in kako jih umeščati v prostor. Med drevesi preživi tri četrtine svojega delovnega časa. Dobro pozna vseh 40.000 dreves na zemljiščih MOL — z ekipo jih redno pregledujejo, diagnosticirajo težave in spremljajo njihov razvoj. Najraje opazuje mlada drevesa, a najbolj ceni stara, mogočna.

Zakaj so drevesa v mestu tako pomembna?
Drevesa imajo estetsko funkcijo, vendar ta še zdaleč ni edina. Drevesa pripomorejo k lepšemu videzu mesta, ulic, parka, hkrati vlažijo in filtrirajo ozračje, znižujejo stroške za hlajenje, prestrežejo padavinsko vodo, ki bi sicer obremenila kanale za meteorne vode in čistilno napravo Zalog, katere obratovanje stane. Vsako drevo je veliko več kot le les. Njegova ekonomska vrednost je bistveno višja.

Ali drevesa načrtno vključujete v prenove mesta?

Zdaj je v uporabi pristop, pri katerem imajo drevesa pomembno vlogo pri prenovi mest. V Ljubljani imamo dobre projektante, ki so jim drevesa v mestu prioriteta.

Ste za to, da se prostor prilagaja drevesom?

Sam sem za urbani razvoj, ki kak voznik pas ukine za posaditev dreves. Nova parkirišča z več kot 10 parkirnimi mesti je treba ozeleniti, pri čemer je treba zasaditi vsaj eno drevo na štiri parkirna mesta. Čez čas bi ta parkirišča imela podobo parka. Je pa Ljubljana na splošno zelo, ponekod kar izjemno zelena.

In kako zelenje vpliva na meščane?

O tem obstaja veliko študij. Bolniki, ki po operaciji okrevajo v bolnišnici in imajo pogled na drevesa, okrevajo za tretjino hitreje kot tisti, ki te možnosti nimajo. Sprehod med drevesi blaži simptome duševnih bolezni in dokazano pomirja. V mestu, kjer je teh površin manj kot na deželi, je pomen zelenila še toliko večji.

Meščani se pogosto pritožijo, kadar je treba posekati staro drevo. Kako gledate na te odzive?

To razumem kot znak, da ljudem ni vseeno za drevesa — in to je dobro. Tudi sami si želimo ohraniti čim več starih, zdravih dreves, saj imajo bistveno večjo vrednost kot mlada. Da bi nadomestili eno stoletno bukev, bi morali posaditi kar 2000 mladih dreves! A pride čas, ko drevo zaradi varnosti ne more več ostati. Takrat se ne odločamo na pamet — opravimo natančne arboristične preizkuse, ki pokažejo, kakšno je dejansko stanje v notranjosti drevesa. Če ga odstranimo, je za to vedno tehten razlog.

Katera drevesa so primerna za mestno okolje?

So lokalne posebnosti, a bolj gre za to, katere

vrste se pri nas dobro počutijo, katere pa pri nas životarijo. V preteklosti so hitro rastoče tujerodne vrste brez nadzora vnašali v prostor, z leti pa so se izkazale za invazivne. V mestu si želimo povečevati biotsko pestrost, sajenje različnih vrst. Mi se trudimo posaditi karseda veliko avtohtonih dreves, ki sicer rastejo pri nas: gaber, bukev, lipo. Presodimo tudi lokacijo: kje so vodi in koliko prostora ima drevo za rast, izberemo pa tudi vrste, katerih plodovi ne povzročajo nevšečnosti na cesti.

“Pred desetletjem in več si nihče ni upal predstavljati, da so lahko na Slovenski, Gospodski cesti in Wolfovi ulici drevesa, pa so.”

Katero je najstarejše drevo v Ljubljani?

Eno najstarejših dreves v Ljubljani je platana na Streliški ulici; omenjena je bila okoli leta 1720. Meni je to eno najlepših dreves v Ljubljani, je tudi zelo zdravo in debelo. Na splošno platana dobro prenaša zahtevno mestno okolje, je trdoživa, raste v višino in širino, ni pa avtohtona.

Ste res popisali kar 40.000 dreves v Ljubljani?

Pred leti smo popisali drevesa v lasti MOL; ta digitalni kataster dreves vzdržujem in posodabljam. Redno pregledujem vseh 40.000 dreves; pregled vseh vzame približno 18 mesecev. Vsako drevo preverim in zapišem spremembe v kataster, kjer so njegova slika, lokacija in zgodovina — kaj se je zgodilo in zakaj, kako smo rešili.

Prirejeno po intervjuju, objavljenem v tiskanem glasilu Ljubljana.

Izbiramo drevo in drevored leta 2025

PREDLAGAJTE KANDIDATE

Za drevo in drevored leta 2025 lahko predlagate vsako drevo oziroma drevored, ki sta javno dostopna, ne glede na lastništvo. **Predloge zbiramo do 31. decembra 2025.**

Med vsemi prispelimi predlogi bo strokovna komisija izbrala finaliste, končno odločitev o drevesu in drevoredu leta 2025 pa bomo nato znova prepustili meščankam in meščanom, ki boste s spletnim glasovanjem izbrali drevo in drevored, ki bosta vse leto simbolno predstavljala vsa drevesa v mestu. Razglasitev bo 22. aprila 2026, na svetovni dan Zemlje, ob zaključku akcije Za lepšo Ljubljano.

Predlagajte drevo leta

skenirajte QR-kodo

Predlagajte drevored leta

skenirajte QR-kodo

Avtor: Nik Rovani

Drevo leta 2024, ginko v Valvasorjevem parku

Drevesa za mesto in mesto za drevesa

INTERVJU: PETJA PIRNAT

Petja Pirnat, sodelavka Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet

Petja Pirnat z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet MOL odgovarja, zakaj so drevesa nepogrešljiva v mestu.

Zakaj so drevesa v mestu pomembna?

Drevesa čistijo zrak, blažijo hrup, zadržujejo vodo, dajejo senco in prostor za živali. Ulica z drevesi je lahko tudi za 10 °C hladnejša kot asfalt brez njih.

Lahko tehnologija nadomesti drevo?

Ne. Drevo je preveč kompleksno — od hlajenja do simbolne vrednosti. Daje nam tudi življenjske lekcije: če posekaš korenine, drevo odmre, kot je izgubljen človek brez korenin.

Sadno drevje na ulicah?

Sadimo ga le na določenih območjih — v sadovnjakih, kjer imajo koristi ptice in

druge živali. Ob cestah bi plodovi in veje povzročali težave.

Kaj pa težave, ki jih povzročajo drevesa?

Korenine v ceveh ali listje v odtokih niso krivda dreves. Korenine načnejo cevi le takrat, ko so cevi že uničene in iz njih izteka voda, korenina pa sili k njej. Če pravočasno počistimo listje, se odtoki ne bodo mašili. Škodo je seveda treba sanirati, to lahko storimo na nežen način do dreves.

Je drevo lahko nevarno?

Zdrava drevesa praviloma v običajnih okoliščinah niso nevarna. V ujmi pa seveda lahko so. A če zdrava drevesa preventivno posekamo, bi se izpostavljenost ujmam in s tem možnost za škodo na imetju še povečali. Če bi bilo dreves manj, bi bile naše hiše neprimerno bolj izpostavljene vetru, poplavam ... Drevesa blažijo učinke ujm. Glede na to, da bo ujma vedno več, je torej še bolj pomembno, da obstoječa drevesa ohranjamo in dodatno zasajujemo nova.

Zakaj dreves ne obglavljate?

Obglavljena drevesa razvijejo popolnoma drugačno, nevarnejšo krošnjo. Odrezati je treba samo slabo, nevarno, suho, ni pa treba posekati veje, če je ta še zdrava. Za vsako posamezno drevo se je treba boriti.

Ali imajo drevesa značaj?

Da. Že estetsko so nekatera drevesa lepša, če so sama, nekatera, denimo breze, pa lepše delujejo

v skupini in se tam tudi dobro počutijo. Hrast pa zelo rad razvije krošnjo daleč naokoli.

Zakaj varovati odrasla drevesa?

Eno odraslo drevo je po funkcijah, ki jih opravlja, izjemno. Odrasla bukev opravlja takšno funkcijo kot tisoč majhnih bukev.

PET RAZLOGOV, ZAKAJ SKRBNORAVNAMO Z DREVESI V MESTU

Hlajenje

Ulica z drevesi je lahko tudi za 10 °C hladnejša od asfalta.

Čistejši zrak

Drevesa zadržujejo prah in zmanjšujejo hrup.

Zaščita pred ujмами

Blažijo veter, zadržujejo vodo in zmanjšujejo poplavne valove.

Dom za živali

Nudijo življenjski prostor pticam in drugim vrstam.

Dobro počutje

Dokazano znižujejo stres in pozitivno vplivajo na zdravje.

V Šiško prihaja tretji največji park v Ljubljani

LPP Remiza

Park Remiza

Na Celovski cesti 160, kjer je danes remiza LPP, bo v prihodnjih letih nastal tretji največji park v Ljubljani z novimi mestnimi stanovanji. Kar 90 % območja bomo namenili zelenim površinam z vodnimi elementi, ki bodo omogočali prostor za rekreacijo, športne aktivnosti, piknike in družabne dogodke ter prispevali k boljšemu zdravju in počutju prebivalcev.

Vodna zbirališča bodo služila kot zaščita pred poplavami, v vročih poletnih dneh bodo prijetno hladila okolje, pozimi pa se bodo lahko spremenila v naravno drsališče. V parku bodo vzpostavljeni tudi pogoji za avtohtone vrste rib, žab in pupkov, ki se prehranjujejo z ličinkami komarjev — teh bo zato bistveno manj.

Na preostalih 10 % območja so predvidena energijsko učinkovita stanovanja, zasnovana v skladu s podnebnimi smernicami, kar bo zagotovilo kakovostne domove z nižjimi stroški energije. Remizo LPP bomo preselili v Stanežiče, kjer bomo zgradili sodoben center za 350 avtobusov z novo infrastrukturo za električna, vodikova in plinska vozila.

S sončnimi elektrarnami do energetske učinkovitosti in zelene energije

JAVNO-ZASEBNO PARTNERSTVO

Z izvedbo projekta Zelena energija na površinah in objektih MOL stopamo pomemben korak bližje cilju ogljične nevtralnosti do leta 2030. Na strehe javnih stavb — vrtcev, šol, zdravstvenih domov ter kulturnih in športnih objektov — smo že namestili večino od načrtovanih 51 sončnih elektrarn s skupno močjo skoraj 5 MWp ("megavat vrh": največja možna moč, ki jo lahko zagotavljamo na mestnih sončnih elektrarnah).

Elektrarne bodo letno skupaj proizvedle več kot **5200 MWh električne energije**, kar zadostuje za oskrbo približno **1300 gospodinjstev**. S tem bomo vsako leto prihranili več kot **2000 ton CO₂**, kar ustreza učinku več kot **105.000 posajenih dreves**. Posebej izstopa največja sončna elektrarna na strehi novega **Športnega centra Ilirija**, ki bo sama proizvedla skoraj **763 MWh na leto**.

Projekt izvajamo kot **javno-zasebno partnerstvo s podjetji Resalta, RES ERP in Energetika Ljubljana**. Investicija v vrednosti več kot 5 milijonov evrov je zasnovana dolgoročno — po 17 letih bodo elektrarne prešle v mestno last. Večina jih je povezanih v največjo energetsko skupnost v Sloveniji, kar omogoča pametno in solidarno porabo energije znotraj mestnih objektov.

Pri izvedbi smo se soočili tudi z različnimi izzivi — od zahtev Zavoda za varstvo kulturne dediščine do statičnih omejitev pri stavbah, kot je Drsališče Zalog, kjer smo morali uporabiti posebej lahke panele. Pred začetkom projektiranja smo vse strehe posneli z droni in preverili njihovo stanje. Pri namestitvi smo posebno pozornost namenili požarni varnosti: **uporabljamo obojestransko steklene panele brez gorljivih materialov**, posebni razsmerniki z optimizatorji pa, poleg večje učinkovitosti, zagotavljajo tudi **takojšnje izklapljanje sistema v primeru nevarnosti**.

Aktivno sodelujemo tudi pri nacionalnih prizadevanjih za celovito energetsko prenovo stavb. V okviru evropskega projekta **RENOV-AID** bomo vzpostavili svetovalne točke **»vse na enem mestu«**, kjer boste meščanke in meščani dobili **enostaven dostop do informacij, tehničnih in finančnih rešitev ter celovitih storitev prenove svojih domov**. Z njimi želimo pospešiti energetsko učinkovitost stavb, zmanjšati stroške energije, emisije CO₂ ter izboljšati bivanjske pogoje — zlasti za gospodinjstva v energetske revščini.

Tako v Ljubljani združujemo **dve ključni smeri trajnostnega prehoda: z lastno proizvodnjo zelene energije in z aktivno prenovo stavb** ustvarjamo mesto, ki bo energetsko učinkovito,

okolju prijazno in prijetnejše za življenje. Hkrati krepimo našo **energetsko samooskrbo**, kar je še posebej pomembno v času negotovih razmer na energetskih trgih.

Sončna elektrarna
na Osnovni šoli Franca Rozmana Staneta

Ilirija — energetsko samozadosten športni objekt

Prenovljena Ilirija je eden **prvih javnih objektov v Sloveniji**, ki ustreza strogim kriterijem trajnostne gradnje. S **sončno elektrarno, toplotnimi črpalkami ter izrabo odpadne toplote** je športni center **skoraj povsem samozadosten pri ogrevanju in hlajenju**. Tako **minimaliziramo emisije, zmanjšujemo stroške obratovanja in prispevamo k bolj trajnostni prihodnosti Ljubljane**.

Športni center Ilirija, ki z inovativnimi rešitvami vzpostavlja odlične pogoje za treninge in tekmovanja

V Ljubljani spodbujamo trajnostno mobilnost

IZVEDENI IN NAČRTOVANI UKREPI

V Ljubljani je danes že **20 hektarjev površin namenjenih pešcem in kolesarjem**, ki jih vsako leto širimo. V mestu imamo več kot **350 kilometrov kolesarskih poti**, širimo sistema **BicikelJ** in **e-koles Nomago**, načrtujemo pa tudi dodatne investicije z navezavo na državne kolesarske mreže.

Ljubljana se ponaša s **športno-rekreacijskimi poligoni**, kjer se lahko otroci in odrasli varno učijo kolesarjenja in vožnje drugih mikromobilnostnih sredstev (skiroji, rolke, kotalke, rolerji).

V Ljubljani si prizadevamo, da bi bilo gibanje po mestu čim bolj **enostavno, hitro in prijazno do okolja**.

Zato uvajamo številne rešitve, ki vam olajšajo vsakodnevne poti in prispevajo k boljši kakovosti življenja v mestu:

- z uvedbo **rumenih pasov** so mestni avtobusi hitrejši,
- širimo **P+R parkirišča**, kjer lahko avto pustite ob vpadnicah in se v mesto ugodno pripeljete z avtobusom,
- posebno priljubljena so **brezplačna e-vozila Kavalir**, ki vozijo po peš conah in so v pomoč tudi gibalno oviranim (Klinko Kavalir je na voljo na območju UKC Ljubljana in Onkološkega inštituta, Prijatelj Kavalir pa v Sostru),
- spodbujamo **souporabo vozil in elektromobilnost** — na voljo sta sistem Avant2Go in mreža e-polnilnic,
- z odprtjem **Parka varne mobilnosti**, prvega tovrstnega centra, ki je nastal v javno-zasebnem partnerstvu Mestne občine Ljubljana in Zavoda Varna pot, na enem mestu združujemo učenje, podporo in raziskovanje s področja prometne varnosti.
- digitalne rešitve, kot so **mobilna aplikacija Urbana**, **portal PROMinfo** in prihajajoča **platforma MOL**, vam omogočajo lažje načrtovanje poti in sproten dostop do informacij,
- z različnimi akcijami, kot so **Evropski teden mobilnosti**, **Kolesarski zajtrk** in **Za lepšo Ljubljano**, pa vas redno spodbujamo k aktivnemu in okolju prijaznemu načinu potovanja.

Prihodnost javnega prevoza v Ljubljani

INTERVJU: DR. ROK VIHAR

dr. Rok Vihar, namestnik direktorja LPP

Ljubljana se je z vstopom v Misijo 100 zavezala tudi k razogljičenju mobilnosti. Ključen del preobrazbe je javni potniški promet, kjer LPP uvaja nove rešitve. Vizijo predstavlja dr. Rok Vihar, namestnik direktorja LPP.

Kakšni so načrti LPP?

Do leta 2030 bomo vozni park preusmerili na ogljično nevtralna vozila — električna in avtobuse s pogonom na vodik in biometan. Biometan že uporabljamo, prvi avtobus s pogonom na vodik že imamo, sedem jih je na poti, električni sledijo v prihodnjem letu.

Zakaj kombinacija?

Kombinacija zagotavlja razpršenost energijskih virov, fleksibilnost, učinkovitost in tudi nižje stroške. Poleg tega so električni avtobusi odlični za krajše razdalje, vodikovi za daljše linije in hitrejša polnjenja, obenem vodik omogoča shranjevanje presežkov obnovljive energije.

Kako bo potekalo polnjenje?

Biometan vtiskujemo v obstoječe plinovodno omrežje, za električne avtobuse vzpostavljamo tri lokacije, vodikova polnilnica pa se gradi v Stanežičah. Energetika Ljubljana bo zgradila tudi sončno elektrarno in enoto za proizvodnjo zelenega vodika. Nova remiza bo imela fotovoltaično elektrarno za neposredno napajanje in proizvodnjo vodika.

Zakaj nova remiza?

Obstoječa je zastarela. Nova bo omogočala učinkovitejše vzdrževanje, prilagoditev novim tehnologijam in boljše pogoje za zaposlene.

Kakšna je vizija?

Sodoben, trajnosten in uporabniku prijazen sistem: ogljično nevtralni avtobusi, več P+R, več rumenih pasov in digitalizacija. Cilj je manj avtomobilov in več trajnostne mobilnosti.

Prerejeno po intervjuju, objavljenem na ljubljana.si

V Mestni občini Ljubljana že vrsto let sistematično uresničujemo ukrepe, ki prebivalcem in obiskovalcem omogočajo trajnostne oblike premikanja po mestu. S tem zmanjšujemo odvisnost od osebnih avtomobilov, izboljšujemo kakovost zraka in ustvarjamo prijetnejši javni prostor.

Avtor: Tjaša Berbo

Ljubljana postavlja standarde trajnostnega razvoja v regiji: manj avtomobilov, več prostora za ljudi, bolj čisto in prijazno mesto.

Pet zlatih pravil varčevanja z energijo

VEM, KAJ MOJ DOM POTREBUJE

Ste vedeli, da lahko že z nekaj preprostimi navadami občutno zmanjšate porabo energije, s tem pa tudi stroške ogrevanja? Mestna občina Ljubljana je skupaj s partnerji v okviru evropskega projekta Renov-AID uvedla model »vse na enem mestu« (VEM), ki z analizo stanja stavb in lokalnih potreb, razvojem digitalnega okolja in srečanja z lokalnimi deležniki prebivalcem pomaga prepoznati prave rešitve za energetske prenove doma.

Prek lokalne energetske svetovalnice ENSVET lahko brezplačno preverite, katera prenova bi bila za vas najbolj optimalna, kako jo izvesti in kje pridobiti sredstva.

Za varčnejše in udobnejše bivanje pa lahko veliko naredite tudi sami. Predstavljamo vam **5 zlatih pravil varčevanja z energijo**, ki prinašajo hitre učinke:

1. PRAVA TEMPERATURA GLEDE NA PROSTOR

Priporočena temperatura bivalnih prostorov je med 19 in 21 °C, v spalnici pa okoli 18 °C. Vsaka stopinja nad 20 °C pomeni do 6 % večjo porabo energije, zato že z znižanjem temperature za 1 °C prihranite 5–10 %. Če imate termostaat, ga nastavite na samodejno uravnavanje; tako bo temperatura stalna, poraba pa manjša.

2. PREPREČITE PREPIH

Toplota pogosto uhaja skozi slabo zatesnjena okna in vrata. Če na starih oknih in vratih opazite špranje, na notranje pripire nalepite tesnilne trakove, za plastične tesnilne profile vrežite zareze, nastavite okvirje, pri klasičnih oknih z ločenimi krili pa notranja krila zatesnite.

3. PREZRAČUJTE PAMETNO

Za dobro počutje potrebujemo svež zrak, ki ga dobimo s prezračevanjem. Če boste to počeli na ustrezen način, lahko prihranite do 20 % energije. V vsakem prostoru do trikrat na dan na stežaj odprite okna za nekaj minut.

4. OGREVALOM PUSTITE DIHATI

Zastiranje ogrevalnih teles lahko poveča porabo energije tudi do 10 %, zato priporočamo, da zavese segajo le do nivoja ogreval, prav tako pa se izogibajte sušenju perila na radiatorju.

5. IZKLOPITE VSE, KAR NE UPORABLJATE V TISTEM TRENUTKU

Redno ugašajte vse luči in naprave, kadar jih ne potrebujete, ter redno menjajte vrečke v sesalniku; tudi to vpliva na porabo.

BREZPLAČNA ENERGETSKA SVETOVANJA

S premišljenimi odločitvami in strokovno podporo lahko svoj dom spremenite v varčnejšega, udobnejšega in okolju prijaznejšega. Če ne veste, kje in kako začeti, je energetska svetovalnica ENSVET odlično izhodišče za pot do učinkovitejšega doma. Vsak torek in četrtek med 16.30 in 19.30 na Info točki Misija 100 potekajo brezplačna energetska svetovanja, ki jih pripravljajo v sodelovanju z Eko skladom. Strokovnjaki mreže Ensvet vam bodo v tem času z veseljem odgovorili na vaša vprašanja o toplotnih črpalkah, obnovi fasade, energetski sanaciji hiše, prihranku energije ali energetskih naložbah. Termin si lahko rezervirate vsak delavnik med 10. in 12. uro na telefonski številki 01/306 17 66 ali na spletni strani Eko sklada v sklopu Energetske svetovanje.

Vir: ENSVET — Energetska svetovalnica

Nasveti za višjo kakovost življenja v mestu

TRAJNOST VSAK DAN

Vsak naš korak šteje — pa naj bo to izbira hrane, način, kako se premikamo po mestu, ali pa navade v domačem gospodinjstvu. Trajnost ni nekaj oddaljenega, temveč jo lahko živimo vsak dan, z majhnimi, a pomembnimi spremembami. Zbrali smo nekaj preprostih idej, s katerimi lahko vsi prispevamo k čistejšemu okolju in zmanjšanju vpliva na podnebne spremembe.

PREHRANA

- Kupujmo **lokalno** in **sezonsko**.
- Privoščimo si **brezmesni dan**.
- Pijmo **vodo iz pipe** - uporabljajmo stekleničko.
- Hrano, ki ostane, porabimo za **ново gurmansko mojstrovino**.
- Ustvarimo si vrtniček in **posadimo zelenjavo**.
- Uporabljajmo **nakupovalne vrečke iz blaga**.
- Pripravimo le toliko kave, kolikor je lahko popijemo.
- Kupujmo tudi hrano po **znižanih cenah**, ki je tik pred iztekom roka uporabe.
- Pospešimo kuhanje z uporabo **grelnika vode** in prihranimo energijo ter čas.

MOBILNOST

- Uporabljajmo **javni prevoz** ali **kolo**, kratke razdalje pa **prehodimo**.
- Premišljeno uporabljajmo dostavo na dom.
- Razmislimo, ali res potrebujemo svoj lastni avto.
- Raziščimo možnosti souporabe avtomobila ali **skupne vožnje**, da zmanjšamo število vozil na cesti.
- Odpovejmo se nepotrebnim potem z letali.
- Nakupujmo čim bližje doma in **podpirajmo lokalne ponudnike**.
- Načrtujmo počitnice v Sloveniji.
- Na potovanju se nastanimo pri **lokalnih ponudnikih**.

BIVANJE

- Prihranimo energijo in oblačila perimo pri **nižji temperaturi** ter jih **posušimo na zraku**.
- Nadomestimo navadne žarnice z **LED svetilkami**.
- Uporabljajmo **naravna čistila**.
- **Ugašajmo luči**, kadar jih ne potrebujemo.
- Poskusimo se oprhati v zgolj **treh minutah**.
- Spremljajmo porabo vode.
- Izberimo **energetsko učinkovite aparate**.

DRUGA POTROŠNJA

- Oblačila kupujmo iz **druge roke, stare podarimo naprej** in pri novih izbirajmo trajnostne materiale; hkrati sledimo minimalizmu z manj kosi in brez izdelkov za enkratno uporabo.
- Namesto stvari **delimo izkušnje**: včlanimo se v knjižnico REČI in prijateljem podarimo svoj čas ter pozornost.

Majhni koraki prinesejo velike spremembe

INTERVJU: **MAG. LADEJA GODINA KOŠIR**

Ladeja Godina Košir, ustanoviteljica in direktorica Circular Change ter sopredsedujoča Evropski platformi za krožno gospodarstvo ECESP

Krožno gospodarstvo ni le gospodarski model, temveč način življenja, pravi mag. Ladeja Godina Košir, ustanoviteljica in direktorica platforme Circular Change. Kot ena od najvidnejših ambasadork krožnega prehoda v Evropi poudarja, da se spremembe začnejo pri vsakdanjih odločitvah posameznika — pri premišljenih nakupih, popravilih, izmenjavi in souporabi virov. V intervjuju je spregovorila o umetnosti povezovanja ljudi, procesov in narave ter o tem, kako lahko krožno gospodarstvo izboljša kakovost našega življenja.

Kako bi širši javnosti pojasnili pojem krožnega gospodarstva in njegov pomen za prihodnost družbe?

Malo poenostavljeno — spomnite se življenjskega sloga naših starih staršev. Kako premišljeno so se odločali za nakupe, kako skrbno ravnali z rečmi, jih vzdrževali, popravljali, izmenjevali, pa kako malo odpadkov so ustvarili ... Koncept krožnega gospodarstva temelji na tem, da tisto, kar ustvarimo, v ciklu proizvodnje in potrošnje zadržimo čim dlje. Ob upoštevanju omejenosti virov na našem planetu in ob spoštovanju narave, katere zelo majhen del smo mi, ljudje. Ključno je oblikovanje, kako so stvari zasnovane, da omogočijo vzdrževanje, popravila, obnovo, ponovno uporabo in šele na koncu recikliranje. Hitra moda in impulzivno spletno nakupovanje sta na primer praksi, ki zagotovo ne vodita k boljši kakovosti bivanja. Krožno gospodarstvo ni le »ekonomski model«, je vodilo za način življenja, ki nam bo, ljudem, omogočilo preživetje in ohranjanje kakovosti življenja, ki jo imamo v našem delu sveta za samoumevno, pa žal ni.

Če bi morali bistvo krožnega gospodarstva povzeti v enem stavku ali principu — kaj bi to bilo? Kaj bi vsak od nas moral vedeti o krožnem gospodarstvu?

Rekla bi: krožno gospodarstvo je umetnost povezovanja — ljudi, procesov in narave — na način, da vsi pridobimo. Vsak izmed nas bi moral vedeti, da krožnost ni le še ena floskula, rezervirana za politike ali industrijo. Začne se pri vsakodnevnih odločitvah, pri tem, kako se prehranjujemo, kakšna oblačila kupujemo, ali popravljamo namesto zavržemo, ali souporabljam stvari z drugimi. Upoštevanje načel krožnega gospodarstva ni strošek, je najboljša investicija!

“Če izberemo lokalno pridelano hrano, delimo prevoz, popravimo aparat namesto, da ga zavržemo — neposredno vplivamo na gospodarstvo, okolje in svoje zdravje.”

Menite, da je vloga izobraževanja — tudi v šolah — podcenjena, ko govorimo o prehodu v krožno gospodarstvo?

Zagotovo. Celotna izobraževalna vertikala igra pomembno vlogo. V vrtcih je v Sloveniji veliko vsebin, ki so povezane s krožnim gospodarstvom — malčki so strašno ustvarjalni, učeči in imajo močan vpliv na vedenjske vzorce staršev. Velikokrat slišimo, kako natančni so na primer pri razvrščanju odpadkov. Od osnovne šole naprej pa se vsebine izgubljajo, predvsem pa se izgubi ključni element, ki sploh omogoča krožno delovanje — smisel za sodelovanje, namesto za tekmovalnost. Ne gre le za že prej omenjena načela krožnega gospodarstva, temveč predvsem za vrednote, kulturo, tu je vloga izobraževalnega sistema odločilna. Bomo vzgajali mlade, ki razumejo soodvisnost in povezanost vsega in vseh na tem planetu, ali bomo krepili hlepenju po lastnem uspehu kot ultimativni cilj?

Kako pomembne se vam zdijo lokalne informacijske točke, kot je Info točka Misija 100 v Ljubljani, za dvig zavesti o krožnem gospodarstvu?

Izjemno pomembne. Ljudje potrebujemo stik z resničnimi zgodbami in primeri iz lastnega okolja. Ko vidimo, da na primer lahko izmenjamo reči in prihranimo, da lahko podjetja delijo presežno toploto, da sončna skupnost zniža račun za energijo — takrat krožnost ni več teorija, ampak nekaj, kar deluje tukaj in zdaj. Takšne točke so mali laboratoriji prihodnosti. Veseli me, da so tudi Krožni abonmaji, ki jih Circular Change in MOL soustvarjamo zadnji dve leti, naleteli na dober odziv, saj so usmerjeni prav v dialog z meščankami in meščani na temo konkretnih priložnosti za bolj krožno življenje.

Je krožno gospodarstvo možno uresničevati na vseh nivojih? Kje je uresničevanje težje, kje morda nemogoče?

Da, a na različne načine in z različno hitrostjo. V gospodinjstvu lahko začnemo že danes, brez velikih naložb. Na ravni podjetij in mest pa je proces zahtevnejši, ker zahteva povezovanje, investicije in spremembo pravil igre. Najtežje je tam, kjer prevladujejo zastarele strukture ali kratkoročni interesi, a prav tam so dolgoročni učinki največji.

Kako konkretno si lahko spremenimo življenje na bolje, če se potrudimo živeti v skladu s principi krožnega gospodarstva?

Zveni obrabljeno, ampak drži - vsaka naša odločitev šteje. Če izberemo lokalno pridelano hrano, delimo prevoz, popravimo aparat namesto, da ga zavržemo — neposredno vplivamo na gospodarstvo, okolje in svoje zdravje. Hkrati s tem ustvarjamo novo družbeno normo, ki jo posnemajo tudi drugi. To je moč zgleda, majhni koraki ustvarjajo velike spremembe.

Poskenirajte QR kodo in preverite, kako svoj življenjski slog lahko nadgradite tudi vi!

“Vrednote, ki jih živim, so se prepletle na profesionalni in osebni ravni.”

Kako je upoštevanje »pravil« krožnega gospodarstva vam spremenilo življenje na bolje?

Ko se je 2015 na ravni EU pojavil prvi Akcijski načrt za krožno gospodarstvo, je bil to za mene osebno »aha« trenutek. Prepoznala sem priložnost, da povežem svoje izkušnje, znanja, način povezovalnega in interdisciplinarnega delovanja v širšem mednarodnem prostoru. Skočila sem v neznano, ustanovila Circular Change in stvari so se kljub veliki skepsi marsikoga začele odlično sestavljati. Kot rada rečem — svet je moje igrišče. Vrednote, ki jih živim, so se prepletle na profesionalni in osebni ravni. Globalna mreža poslovnih in prijateljskih odnosov na eni strani in kakovost bivanja, ki jo omogoča domicil v Ljubljani, sta zame idealen preplet. Upoštevanje načel krožnosti na ravni vsakodnevnega življenja pa je osvobajajoče — potrebuješ manj, več lahko vlagaš v odnose in v drobne osrečujoče reči. Če strnem, krožno gospodarstvo mi je je odprlo vrata v svet in prav skozi to prizmo okrepilo hvaležnost za življenje, kakršno živimo tu in zdaj.

Avtor: Tjaša Barbo

S plinsko-parno enoto bomo zmanjšali uporabo premoga za 70 %, kar bo dodatno izboljšalo kakovost zraka v Ljubljani.

Kako bo videti Ljubljana leta 2030?

ODGOVORI EKIPE MISIJA 100 O NAŠI SKUPNI PRIHODNOSTI

Vas zanima, kako bomo ogrevali svoje domove? Kaj bomo vozili? Kako bomo ravnali z odpadki in kako se bodo spremenile naše navade glede hrane in vsakodnevnega življenja?

Prav na ta vprašanja odgovarja Misija 100, pobuda za trajnostni razvoj in podnebno nevtralnost. Gre za strateški načrt, ki nas vodi na pot zelene, trajnostne in okolju prijaznejše prestolnice.

Spodaj najdete odgovore na vprašanja, ki tako ali drugače krojijo našo skupno prihodnost.

Kateri energent ima v prihodnosti največji potencial?
V energetiki se nenehno odpirajo razprave o tem, katera rešitev bo na dolgi rok najprimernejša. Kot gorivo prihodnosti se vse bolj uveljavlja vodik, ki ima pomembno vlogo pri razogljichenju prometa in industrije.

Pomembno vlogo pa ohranjajo tudi obnovljivi viri, kot so sonce, veter in voda, saj so čisti, dostopni in trajnostni.

Potencial za samooskrbo in obenem priložnost za celovito ureditev ravnanja z odpadki predstavlja tudi energijska izraba tistega dela naših komunalnih odpadkov, ki se jih ne da več reciklirati ali snovno izrabiti.

Se bo z razogljichenjem družbe zmanjšala zasedenost parkirišč?
Razogljichenje samo po sebi ne bo bistveno vplivalo na zasedenost parkirišč in garažnih hiš. Čeprav bomo v prihodnje vse pogosteje uporabljali okolju prijaznejša vozila na elektriko, vodik ali druga goriva, bodo tudi ta še vedno potrebovala svoje parkirne površine.

Pravi premik se bo zgodil šele z večjo uporabo javnega prometa, koles in drugih trajnostnih oblik mobilnosti, ki lahko dolgoročno resnično razbremenijo mesta.

Kakšno vlogo v trajnostni mobilnosti igra kolesarjenje?
Kolesarjenje je ena najpreprostejših in najbolj dostopnih oblik trajnostne mobilnosti. Je zdravo, učinkovito in prijazno okolju, poleg tega zmanjšuje prometne zastoje ter krepi telesno kondicijo in dobro počutje. Ljubljana ima pri tem veliko prednost zaradi ravninske lege, hkrati pa se se kolesarska infrastruktura stalno razvija in izboljšuje, kar omogoča, da se ljudje za kolo odločajo ne le v prostem času, temveč tudi na vsakodnevnikih poteh.

Zakaj je pomembno dati prednost lokalnim slovenskim proizvodom?
Vse več ljudi se zaveda pomena lokalne samooskrbe. Mnogi kupujejo sadje in zelenjavo neposredno pri kmetih ali na mestni tržnici, saj tako poznajo točen izvor hrane, hkrati pa s tem podpirajo lokalne proizvajalce.

Poleg tega lokalna izbira zmanjšuje ogljični odtis, saj se hrana ne prevaža na dolge razdalje. Tako s preprosto odločitvijo prispevamo k zdravju, gospodarstvu in okolju.

Kako ravnati z odpadki, ko ne veste, kam sodijo?
Ločevanje odpadkov je v zadnjih letih postalo del vsakdana. Za večino odpadkov obstajajo jasna pravila in primeren zabojnik, pri negotovosti pa pomagajo spletne aplikacije in priročniki, ki pojasnjujejo, kam sodi posamezen material.

Najpomembnejše je, da smo pri ločevanju dosledni, saj le tako omogočimo recikliranje in zmanjšamo količino odpadkov.

Kako se spreminjajo navade pri uporabi sveč in plastičnega cvetja na pokopališčih?
V zadnjih letih opažamo manjšo uporabo klasičnih plastičnih nagrobnih sveč in večjo priljubljenost elektronskih ter biorazgradljivih različic, kar kaže na vse večjo okoljsko ozaveščenost. Mlajše generacije se odločajo tudi za digitalne oblike, na primer prižig virtualnih sveč prek spleta.

Podobno je pri cvetju: plastično je sicer obstojno in odporno, a ga po lepoti, vonju in občutku ni mogoče primerjati z naravnim. Izbira svežega cvetja ni le estetska, temveč ima tudi okoljski pomen, saj podpira lokalne pridelovalce in zmanjšuje količino plastičnih odpadkov.

Kako lahko osebno varčujemo z energijo?
Zavedati se moramo, da se varčevanje začne z majhnimi koraki, ki pa se razlikujejo od posameznika do posameznika. Nekateri dajejo poudarek doslednemu ločevanju in zmanjševanju količine odpadkov, drugi skrbno uravnavajo ogrevanje doma, tretji pa pozornost namenjajo prostočasnim dejavnostim. Na primer na jadnici, kjer se odpadki dosledno ločujejo in odlagajo na kopnem, biološki pa kompostirajo oziroma vračajo v naravo.

Na kaj smo lahko v Ljubljani še posebej ponosni?
Najbolj na to, da spremembe ne nastajajo čez noč in ne po zaslugi enega samega ukrepa, temveč so rezultat številnih pobud, projektov in vsakodnevnih prizadevanj. Ključno vlogo imajo ljudje, ki z znanjem, vztrajnostjo in sodelovanjem ideje spreminjajo v prakso.

Prav ta skupna energija je bistvo Misije 100: **da Ljubljana ostane zgled zelene in trajnostne prestolnice ter navdih drugim mestom.**

Vprašanja, ki si jih zastavljamo danes, so del poti, ki nas vodi naprej. Od trajnostne mobilnosti in rabe energije do izbire hrane in odnosa do odpadkov; vsak korak šteje. Misija 100 nas uči, da so velike spremembe rezultat številnih majhnih odločitev, ki jih sprejemamo vsak dan.

S tem, ko ločujemo odpadke, izbiramo lokalne pridelke, se odločimo za kolo ali premišljeno ogrevamo dom, soustvarjamo mesto, na katerega smo lahko ponosni.

Info točka Misija 100

VABLJENI NA DOGODKE, DELAVNICE (ALI KAR TAKO)

Krožni abonma: Trajnostno upravljanje (osebnih) financ
Čet, 16. 10., od 17. do 19. ure — Z Ladejo Godina Košir. Pogovor s strokovnjaki in svetovanje 1:1 (za prijavljene).

Delavnica upcyclinga: Nosi zgodbe, ne samo oblačila
Tor, 21. 10., od 17. do 20. ure — Z Zalo Hrastar. Prijava obvezna.

Delavnica pisanja: Zgodbe iz nakupovalne vrečke
Čet, 6. 11., od 17. do 19.30 ure in pet, 7. 11., od 9. do 11.30 ure — Z Meto Pezdir. Prijava obvezna.

Izmenjevalnica igrač, iger in knjig
Sre, 19. 11., od 16. do 19. ure — Z Ekologi brez meja (ob Svetovnem dnevu otroka).

Krožni abonma: Letna trajnostna inventura
Čet, 20. 11., od 17. do 19. ure — Z Ladejo Godina Košir in ekipo KNOF.

Kviz o podnebni pravičnosti in trajnostnosti
Tor, 25. 11., od 16. do 18. ure — Z Zavodom Moja Mavrica.

Delavnica šivanja: Osnove šivanja
Sre, 26. 11. in sre, 3. 12., od 17. do 20. ure — Z Niko iz Šivalnice. Prijava obvezna.

Ustvarjanje stripa o trajnostnosti in podnebni pravičnosti
Tor, 9. 12., od 16. do 18. ure — Z Zavodom Moja Mavrica.

Popravljalnica božičnih lučk in ustvarjalnica okraskov
Sre., 10. 12., od 16. do 19. ure — S Turizmom Ljubljana v sodelovanju z Ekologi brez meja

Popravljalnica božičnih lučk, ustvarjalnica okraskov in izmenjevalnica daril
Tor, 16. 12., od 16. do 19. ure — S Turizmom Ljubljana v sodelovanju z Ekologi brez meja.

Prijave na misija100@ljubljana.si. Aktualne informacije o dogodkih na www.ljubljana.si.

Avtor: Tjaša Barbo

Na Info točki Misija 100 na poti do ogljične nevtralnosti v stavbi Kresije so veseli vseh, ki jih zanima, kako bodo naši ukrepi za doseganje tega cilja vplivali na kakovost življenja v Ljubljani. **Vsak delavnik med 10. in 14. uro se o tem z veseljem pogovarjajo z radovednimi obiskovalci in obiskovalkami.**